RAPORT DE ACTIVITATE PROFESIONALĂ

Privind activitatea și programele Asociației Carola în anul 2025

SINTEZĂ MANAGERIALĂ

În anul 2025, Asociația Carola a rămas credincioasă principiilor sale fondatoare și moștenirii spirituale a patronului său spiritual, baronesa Szilvássy Carola. În centrul programelor noastre s-au aflat cultivarea tradițiilor civice și culturale transilvănene, prelucrarea de specialitate a patrimoniului științific și artistic, conservarea culturii de locuire nobiliare și a gastronomiei, precum și desfășurarea de activități diaconice și de caritate.

Pe parcursul anului, o prioritate deosebită a constituit-o administrarea moștenirii artistice a regretatului pictor Sipos László. Concomitent, prin intermediul evenimentelor și parteneriatelor noastre, ne-am asumat un rol accentuat în prezentarea unor mari destine feminine din secolul al XX-lea, în sprijinirea vieții duhovnicești a comunităților locale și în promovarea dialogului cultural salvator de valori. Activitatea noastră s-a caracterizat prin devotament, solidaritate socială și o abordare interdisciplinară.

PROIECTE CULTURALE ȘI ȘTIINȚIFICE PRIORITARE

1. Administrarea moștenirii pictorului Sipos László și expoziția de la Saloanele Maghiare (Magyar Szalon)

Una dintre cele mai importante sarcini profesionale de durată ale Asociației Carola o constituie administrarea de specialitate a moștenirii fostului membru al asociației, pictorul Sipos László. Acest proces complex include curățarea atelierului artistului, inventarierea meticuloasă a lucrărilor existente, conservarea fizică, selectarea și demersurile administrative aferente. Această muncă reprezintă continuarea directă a expoziției realizate în timpul pandemiei la Muzeul de Artă din Cluj-Napoca, cu participarea pictorului.

Un punct de reper în prelucrarea acestei moșteniri a fost organizarea expoziției *„După-amiaza muzei”* la Saloanele Maghiare (Magyar Szalon) din Cluj-Napoca, realizată în strânsă colaborare cu Asociația „Kincses Kolozsvár”, a cărei vernisare festivă a avut loc la 29 martie 2025. Curatorul expoziției a fost Szebeni Zsuzsanna, iar mulțumirile pentru asigurarea spațiului și a oportunității se îndreaptă către Gergely Balázs, președinte executiv al Asociației „Kincses Kolozsvár”, și Szabó Lilla, directoare. Galeria a fost amenajată pe o stradă simbolic renovată din Cluj-Napoca, vis-a-vis de cel mai vechi teatru de piatră maghiara, având ca scop expres crearea unui spațiu expozițional. Locația oferă un spațiu luminos, cu o atmosferă burgheză eleganta pentru operele de artă plastică.

Concepția expoziției: Sipos László a fost un creator de o mare complexitate intelectuală. Student la secția de textile și elev al doamnei Szentimrei Judit, parcursul său profesional a trecut prin orfevrărie, activitatea de profesor la școala profesională de sticlărie și ilustrație de carte, până la pictura monumentală. Opera sa nu este caracterizată de un virtuozism facil, ci de o profunzime intelectuală zbuciumată. Lucrările sale conțin uneori 10–15 straturi de grunduire textilă, iar schițele le elabora cu o precizie infinită.

Expoziția a rupt legătura cu toposurile tradiționale ale operei sale (cum ar fi seriile bine cunoscute cu cocoși, tobe șamanice sau seria Flóra). Deși concepția curatorială a pus inițial în prim-plan starea de existență a „isihastului de la Vinc” și altarul Sfântul Ieronim, caracterul spațiului expozițional a orientat ulterior ideea centrală în altă direcție. Astfel, în final, conceptul curatorial a adus în centrul atenției figurile feminine de mari dimensiuni și lucrările ce reflectă frământările intelectuale ale pictorului.

Principalele motive și lucrări expuse:

- **Frământările intelectuale:** *Bufnița* și metamorfoza lui Einstein, ce înfățișează savantul și magul orbit. Aceasta din urmă, ca un portret spiritual al secolului XX, redă tensiunea comună a savantului și artistului (dependența exterioară și independența interioară) prin dubla travestire a costumului de clovn.
- **Universul feminin și muza:** Adevărata sursă de inspirație a lui Sipos a fost soția și partenera sa, Ibolya. Figura și atributele ei apar în lucrări precum *Figura însărcinată* (care evocă primăvara lucrărilor timpurii), *Oglinda*, *Lumea răsturnată* și *Crăiasa Zăpezii*.
- **Sinteza populară și universală:** Lucrarea vizionară *Soția lui Kőmíves Kelemen*, care îmbină elemente de artă populară și renaștere, ca o asumare nemanipulabilă a arhaicului și contemporanului. De asemenea, în selecție a fost inclusă și lucrarea *Iisus-fată*, profund ancorată din punct de vedere intelectual și estetic.
- **Loliul și noul început:** După tăcerea creativă și proiectele de carte în alb-negru ce au urmat morții soției sale, paleta s-a îmbogățit cu culori mai calde, iar muza a revenit într-o formă mai eterică. Din această perioadă datează lucrarea *Înțelepciunea* (inspirată de tabăra de creație de la Makó și îmbinând tehnica acvarelei), precum și piesa care dă numele expoziției, *După-amiaza muzei*.

Strâns legat de expoziție a fost și filmul documentar realizat de Maksay Ágnes, care a oferit o privire în atelierul artistului. Ca parte a conceptului, vizitatorii au fost invitați și la Facultatea de Teologie Catolică din Cluj-Napoca, precum și la Salonul Flóra din vecinătate, pentru a cunoaște și alte lucrări. Așa cum mărturisea Sipos László: *„Nu vreau să plac, ci să pun pe gânduri… oamenii nu trebuie deserviți, ci puțin educați.”*

2. Participarea la adunarea itinerantă a Societății Muzeului Ardelean (EME)

- **Data:** 11–12 aprilie 2025
- **Locație:** Sfântu Gheorghe, Hotel Fidelitas
- **Caracter:** Conferință științifică
- **Conținut și rezultate:** Reprezentanții Asociației Carola au participat la acest prestigios forum științific. Prezentările de specialitate au abordat epoca și istoria instituțională cercetate și de asociația noastră. Prezentările s-au concentrat pe rolul istoric al contelui Bánffy Miklós și al doamnei Szilvássy Carola în punerea bazelor vieții științifice și culturale din Transilvania, consolidând astfel baza de cercetare și ancorarea profesională a asociației.

3. Proiecția filmului documentar despre John von Neumann

- **Data:** 19 august 2025
- **Locație:** Cluj-Napoca, Universitatea Sapientia, Aula
- **Caracter:** Program cultural în cadrul Zilelor Maghiare din Cluj
- **Conținut:** Proiecția s-a integrat organic în demersurile asociației de punere în valoare a moștenirilor științifice și aristocratice, conectându-se la tematica aniversărilor Carola și evidențiind impactul universal al geniului maghiar.

DESTINE UMANE ȘI IMPLICARE SOCIALĂ

1. Ziua Comemorativă Szilvássy Carola și conferința de specialitate

- **Data:** 12 mai 2025
- **Locație:** Sfântu Gheorghe, Căminul de Îngrijire Szilvássy Carola
- **Caracter:** Zi comemorativă și conferință cu prilejul Zilei Internaționale a Asistenților Medicali
- **Partener:** Fundația Diakónia
- **Descrierea programului:** Programul de dimineață a fost conceput pe baza elementelor oferite de Asociația Carola și de instituția parteneră. A fost prezentat un film documentar despre Szilvássy Carola și o prelegere tematică, însoțită de o prezentare spectaculoasă de costume de epocă. Participanții au primit noul pliant despre Carola și au putut gusta celebra „prăjitură Carola", preparată după o rețetă istorică.

În cadrul conferinței de specialitate din a doua parte a zilei, directoarea de institut Szebeni Zsuzsanna, reprezentanții Fundației Diakónia și specialiști în sănătate mentală (printre care Papp Ágota și Dancsuj Annamária) au analizat, în cadrul unei mese rotunde, relevanța actuală a moștenirii spirituale și sociale a Carolei Szilvássy, precum și alternativele moderne ale ajutorului altruist.

2. Hedry Mária: *Destin din umbră* (Árnyéksors) – Piesa de teatru despre viața doamnei Klebelsberg Kunoné Botka Sarolta

- **Data:** Premiera caritabilă și culturală: 15 iunie 2025
- **Locație:** Sfântu Gheorghe, Studioul de Dans „Háromszék"
- **Caracter:** Spectacol de teatru (Organizat în regie proprie și în parteneriat)
- **Conținut și context:** Asociația Carola acordă o atenție deosebită prezentării marilor destine feminine din secolul al XX-lea și implicării sociale a acestora. Piesa inițiată de Fundația pentru Cultură Civică a fost scrisă de scriitoarea Hedry Mária, având ca sursă primară jurnalul *Drumul vieții noastre*, scris de doamna Klebelsberg Kunoné în timpul deportării, precum și documente de epocă.

Drama prezintă căsătoria din dragoste dintre unul dintre cei mai influenți miniștri ai culturii și soția sa de origine burgheză, viața lor de zi cu zi, iar apoi, în tumultul istoriei, aruncarea văduvei Sarolta în mizerie, deportarea ei și distrugerea căminului lor din Pesthidegkút. Demnitatea, ținuta și drama Saroltei Botka se pot pune în paralelă directă cu parcursul vieții Carolei Szilvássy.

- **Distribuție:** Sarolta – Majzik Edit (actriță laureată a premiului Jászai Mari); în alte roluri – Gajdó Delinke și Petneházy Attila (care este și regizorul piesei). Decor/Costume: Libor Katalin, producător: Szollár Péter. Spectacolul a oferit o experiență culturală deosebită publicului din Sfântu Gheorghe.

PĂSTRAREA TRADIȚIILOR GASTRONOMICE

Păstrarea culturii de locuire nobiliare și a istoriei cotidiene din Transilvania nu poate fi concepută fără cultivarea tradițiilor gastronomice, care a devenit unul dintre profilurile principale ale asociației.

1. Ziua Supei de fasole Jókai – Babcuspájz

- **Data:** 16 martie 2025

- **Caracter:** Program gastronomic și de păstrare a tradițiilor
- **Parteneri:** Organizații partenere și parteneri de specialitate
- **Descriere:** Inițiatorii programului legat de aniversarea Jókai au fost instituția parteneră și Asociația Carola. Scopul a fost prepararea autentică a mâncărurilor preferate ale lui Jókai Mór pe baza rețetelor istorice, inclusiv a însemnărilor gastronomice ale Carolei Szilvássy. Supa de fasole Jókai, îmbogățită cu adidași (picioare de porc afumate), ciolan și cârnați, a fost preparată de Zsigmond Előd Zsolt, bucătarul șef al Park Hotel. Evenimentul a avut un impact larg, procesul de gătire putând fi urmărit în direct și în spațiul online (Facebook).

2. *Roman criminalist și de gastronomie Agatha Cristie si Auguste Escoffier* (Krimik és krémek) – Lansare de carte cu Szederkényi Olga

- **Data:** 24 mai 2025
- **Locație:** Sfântu Gheorghe, Sepsi Aréna (Târgul de Carte SepsiBook, ediția a 4-a)
- **Caracter:** Spectacol de podium literar-gastronomic
- **Descriere:** În cadrul lansării de succes de la Săptămâna Cărții, Szebeni Zsuzsanna a purtat o discuție cu autoarea Szederkényi Olga. Atenția s-a concentrat pe istoria gastronomică a secolului XX, în special pe moștenirea culinară a Carolei Szilvássy, care dezvăluie viața de zi cu zi și „rețetele secrete” ale aristocrației transilvănene.

Această carte de bucate literară neconvențională a îmbinat cu umor lumea Agathei Christie (micul dejun al doamnei Marple, ceaiul lui Poirot, otrava și gastronomia din romanele polițiste) cu rețetele „regelui bucătarilor” francezi, Auguste Escoffier. Evenimentul a exemplificat excelent modul în care gastronomia devine o parte integrantă a înaltei culturi și a stilului de viață aristocratic.

3. Porți deschise la Conacul Gaál

- **Data:** 13–14 iunie 2025
- **Locație:** Dalnic, Conacul Gaál
- **Caracter:** Ziua porților deschise și festival cultural (în calitate de partener)
- **Descriere:** Scopul evenimentului a fost popularizarea culturii conacelor transilvănene, a patrimoniului construit și spiritual al reședințelor nobiliare, precum și salvarea valorilor. În cadrul programului de specialitate, renumitul istoric de artă Jánó Mihály a susținut o prelegere. Atmosfera culturală a fost completată de corul de femei local și de concertul muzicianului Móser Ádám (acordeon), care a încântat publicul cu un stil muzical propriu ce îmbină swingul francez, tangoul argentinian, klezmerul și folclorul balcanic. Locația este strâns legată de obiectivul fundamental al asociației de a face accesibilă și vie cultura nobilă de locuire.

DIACONIE ȘI SOLIDARITATE COMUNITARĂ

Seară de caritate pentru realizarea Casei de Rugăciune Unitariene din Covasna

- **Data:** 20 iunie 2025
- **Locație:** Dalnic, Conacul Gaál

- **Caracter:** Seară caritabilă privată, pe bază de invitație, și expoziție de fotografie
- **Organizare și sprijin:** Evenimentul a reprezentat o etapă importantă a activității diaconice a Asociației Carola. Asociația s-a alăturat cauzei prin organizarea logistică completă, finanțarea programului și asigurarea conacului Gaál din Dalnic ca locație exclusivistă. Președintele Asociației Carola a sprijinit direct inițiativa și cu o donație personală de aproximativ 5.000 de euro.

Contextul și rezultatul cauzei sprijinite: În cei aproximativ două sute de ani de existență, Filia Unitariană Covasna a funcționat fără o biserică permanentă. Preluând dorința comunității de a avea un lăcaș propriu, preotasa Péterfi Ágnes și preotul asistent Nagy Norbert au lansat una dintre cele mai mari campanii de strângere de fonduri pentru achiziționarea unui imobil în Covasna, evaluat la 63.000 de euro. Din această sumă, 18.000 de euro au fost acoperiți din economiile proprii ale parohiei, iar diferența de 45.000 de euro a fost adunată prin intermediul evenimentelor caritabile sprijinite și de asociația noastră.

După finalizarea cu succes din iunie, comunitatea unitariană a intrat în posesia imobilului. Se intenționează ca șura aflată pe teren să fie reformată și sfințită ca biserică permanentă. Nivelul cultural al serii caritabile a fost asigurat de Bogdán Farkas și Naun Art Quartet.

RAPORT DE SINTAZĂ A DATELOR (2025)

Tabelul structurat de mai jos prezintă sintetic programele Asociației Carola din anul 2025, cronologia, locațiile și caracterul implicării asociației:

Nr.	Denumire program / Titlu	Dată	Locație	Caracter, conținut și rolul asociației
1.	**Ziua Supei de fasole Jókai – Babcuspájz**	16.03.2025	Spațiul online / Parteneri gastronomici	Partener și inițiator. Păstrarea tradițiilor gastronomice pe baza rețetelor Carolei Szilvássy.
2.	**Vernisajul expoziției Sipos László**	29.03.2025	Cluj-Napoca, Magyar Szalon	Partener profesional principal. Protejarea patrimoniului, concepție curatorială și realizare.
3.	**Adunarea itinerantă EME**	11–12.04.2025	Sfântu Gheorghe, Hotel Fidelitas	Participare profesională. Prezentări științifice despre rolul Bánffy Miklós și Szilvássy Carola.
4.	**Ziua comemorativă și conferința Szilvássy Carola**	12.05.2025	Sfântu Gheorghe, Căminul Carola	Partener (cu Fundația Diakónia). Film, costume, „Prăjitura Carola” și masă rotundă.
5.	**Lansare de carte: *Krimik és krémek***	24.05.2025	Sfântu Gheorghe, Sepsi Aréna	Partener. Discuție despre moștenirea culinară a aristocrației.
6.	**Porți deschise la Conacul Gaál**	13–14.06.2025	Dalnic, Conacul Gaál	Partener. Popularizarea culturii conacelor prin prelegeri și concerte.

Nr.	Denumire program / Titlu	Dată	Locație	Caracter, conținut și rolul asociației
7.	**Spectacolul *Árnyéksors***	15.06.2025	Sfântu Gheorghe, Studioul Háromszék	Producție proprie / Parteneriat. Spectacol despre viața doamnei Klebelsberg Kunoné.
8.	**Seară caritabilă și expoziție foto**	20.06.2025	Dalnic, Conacul Gaál	Partener, finanțator și gazdă. Seară privată pentru Casa de Rugăciune din Covasna.
9.	**Proiecție film documentar John von Neumann**	19.08.2025	Cluj-Napoca, Aula Sapientia	Partener profesional. Valorificarea moștenirii științifice la Zilele Maghiare din Cluj.
10.	**Prelucrare moștenire (Atelier Sipos László)**	Continuu	Atelier / Institut / Spațiul digital	Responsabil principal. Conservare, inventariere, curățenie și selecție.

PERSPECTIVE DE VIITOR ȘI MULȚUMIRI

Anul 2025 a fost pentru Asociația Carola o perioadă de creștere stabilă, creare de valoare și mobilizare comunitară reușită. Numărul mare de participanți la evenimentele noastre și succesul din spațiul online confirmă că există o nevoie socială reală pentru trecutul transilvănean și tradițiile culturale nobiliare.

Aducem pe această cale calde mulțumiri tuturor partenerilor noștri — în mod special Asociației „Kincses Kolozsvár”, Fundației Diakónia —, voluntarilor, mecenaților generoși (în special familiei Orosz și președintelui asociației), precum și presei și radioului din Transilvania. Fără dumneavoastră, aceste rezultate nu ar fi fost posibile. Ne reconfirmăm angajamentul de a continua munca începută.